

PAŃSTWOWA RADA OCHRONY PRZYRODY

THE STATE COUNCIL FOR NATURE CONSERVATION
CONSEIL NATIONAL POUR LA PROTECTION DE LA NATURE

Member of IUCN
The World Conservation Union

Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
tel: (+48 22) 57 92 603, fax: (+ 48 22) 57 92 555, <http://www.mos.gov.pl/prop>

Warszawa, 9 marca 2007 r.

STANOWISKO

w sprawie kryzysu w ochronie przyrody w Polsce

Bardzo zaniepokojeni postępującą degradacją dziedzictwa przyrodniczego naszego kraju oraz negatywnymi zjawiskami w organizacyjno- prawnym stanie ochrony przyrody, zwracamy się z apelem do polskiego Rządu oraz społeczeństwa, o podjęcie wspólnych, energicznych działań na rzecz zmiany tego stanu.

Od czasów transformacji ustrojowej podejście do zagadnień ochrony środowiska uległo w Polsce poprawie. Dzięki zastosowaniu kompleksu rozwiązań prawnych, finansowych, organizacyjnych i edukacyjnych, a także w wyniku działania praw rynku, które wyeliminowały część największych źródeł zanieczyszczeń, wiele elementów środowiska życia człowieka ulega stopniowej poprawie. Tempo tych zmian jest różne w poszczególnych dziedzinach i regionach. Zróżnicowanie to zależy m.in. od aktywności organów administracji rządowej i samorządowej, organizacji społecznych oraz pojedynczych osób. Niestety, ów pozytywny trend nie obejmuje bardzo ważnego działu ochrony środowiska, jakim jest ochrona przyrody.

W naszym kraju następuje szybkie ubożenie zasobów przyrodniczych. Wyraza się to zmniejszaniem liczebności i zasięgów populacji, wymieraniem gatunków, zanikaniem i degradacją cennych siedlisk, dewastacją skarbów przyrody nieożywionej oraz walorów krajobrazowych. Rozwój gospodarczy nie może przebiegać bez poszanowania dziedzictwa przyrodniczego.

Za szczególnie ważne problemy Państwowa Rada Ochrony Przyrody uznaje:

- złą organizację systemu ochrony przyrody;
- blokady prawno-organizacyjne, paraliżujące działania ochronne;
- niedostateczne postępy we wdrażaniu sieci Natura 2000;
- ignorowanie potrzeb ochrony przyrody w rozwoju gospodarczym;
- niewystarczające finansowanie ochrony przyrody;

- niedostateczną edukację przyrodniczą społeczeństwa.

Większość problemów można pokonać lub znacząco zredukować – czasami niewielkim nakładem sił i środków. Państwowa Rada Ochrony Przyrody opracowuje listę najważniejszych problemów ochrony przyrody, którą przedstawi władzom Państwa i społeczeństwu.

Z przykrością stwierdzamy, że ostatnich kilkanaście lat to dla ochrony przyrody czas w znacznej części stracony. Kolejne rządy deklarują u progu swych kadencji chęć rozwiązania przynajmniej części tych problemów, tymczasem w rzeczywistości niewiele się zmienia. Jedyną istotną, pozytywną zmianą jest wejście w Polsce w życie przepisów Unii Europejskiej, dotyczących ochrony przyrody. Niestety – z ich wdrożeniem i przestrzeganiem Polska ma największe problemy spośród wszystkich państw Unii, a obecna polityka sprawia, że nasz kraj jest postrzegany jako lider antyprzyrodniczych dążeń w europejskiej polityce. Ochrona przyrody w Polsce nie ma silnej, apolitycznej podstawy instytucjonalnej. Władze rządowe i samorządowe z przyczyn politycznych zdecydowanie przedkładają interesy gospodarcze nad przyrodnicze – czasem także z naruszeniem prawa polskiego i unijnego.

Polska jest dumna ze swojej przyrody oraz pięknej, długiej tradycji jej ochrony. Tradycja nie zastąpi jednak działania. Obecna stagnacja dłużej trwać nie może! Wszyscy powinniśmy podjąć działania, aby proces niszczenia naszej przyrody zatrzymać i odwrócić. Najwyższy czas dokonać zasadniczej reformy systemu ochrony przyrody w Polsce, wykorzystując do tego współczesną wiedzę, adekwatne środki, najlepsze kadry, skuteczne prawo, wszelkie dostępne zasoby organizacyjne i zaangażowanie całego społeczeństwa. Państwowa Rada Ochrony Przyrody deklaruje, że będzie nieustępliwie przypominać o istniejących problemach i działać na rzecz ich rozwiązania.

Przewodnicząca PROP

Prof. dr hab. Joanna Pijanowska